

BULLETIN STUDENTENACTIVITEITEN

No. 10

Boycotacties van studenten tegen de verhoging van het collegegeld

Op 10, 11 en 12 augustus 1972 organiseerde het Landelijk Overlegorgaan van Grondraadsbesturen (LOG) voor zijn achterban een seminar in Utrecht, waaraan ruim 200 studenten deelnamen. Bij de raadselingen ging het o.a. om het uitwerken van campagnes, die direkt bij de inschrijving van studenten moeten starten, inclusief boycotacties tegen de collegegeldverhoging.

Seminarmap

Kort voor het seminar werd aan belanghebbenden een gestencild geschrift (van 32 pagina's) verstrekt, dat gegevens bevatte over de stand en de voortzetting van de actie tegen de verhoging van het collegegeld en met name over de actie-perspectieven van de boycot daarvan.

Over de tot nu toe gevoerde acties wordt in het verslag o.m. gesteld dat in veel universiteitssteden de duizend gulden campagne, een enorme organisatorische versterking van de grondraden ten gevolge heeft gehad. Zo zouden deze raden nu bijna overal het vertrouwen van de massa der studenten genieten.

In het geschrift wordt ook kritiek op de akties geleverd. Over het LOG wordt gezegd, dat in een aantal gevallen de landelijke coördinatie niet goed is verlopen en dat daardoor onderling wrijving is ontstaan. Dat gold o.m. een eerder opgesteld plan om eerst een landelijke demonstratie te houden en dan pas stakingsacties op de faculteiten, waarvan op verzoek van de beleidsraad van de Algemene Studentenvereniging Amsterdam (ASVA) de volgorde werd veranderd zodat de datum van de landelijke betoging in Den Haag een week werd verschoven. Mede daardoor kwamen andere grondraden in moeilijkheden omdat zij de stakingsdag al gefixeerd hadden en deze niet meer konden verzetten. Daardoor vonden de stakingen landelijk niet op dezelfde dag plaats. De vraag wordt nu gesteld of het organiseren van een landelijke stakingsdag geen prioriteit had moeten hebben.

Interessant is dat de LOG-seminarmap nogal summier is over de interne wrijvingen. De samenstellers van een eerder verschenen geschrift van de Utrechtse Studenten Faculteiten (USF) samengesteld voor een "eigen" seminar van deze studentenvereniging op 24 en 25 juni j.l. gehouden, geven meer bijzonderheden. Volgens hem zou het zwaartepunt van de 1000-guldenactie komen te liggen op het "platleggen" van de universiteiten tijdens de Kamerbehandeling. De afspraak daarover was echter zo vaag dat al onmiddellijk geharrewar ontstond of "plat" een collegestaking dan wel een bezetting betekende. Om de studenten "op te pepen" zouden daarom zowel plaatselijke manifestaties georganiseerd worden (zoals informatie-avonden samen met decanen, protestvergaderingen en plaatselijke betogingen) als een landelijke demonstratie in Den Haag. Deze laatste manifestatie zou evenwel niet het hoogtepunt vormen.

Volgens de Utrechtse studenten werd de oorspronkelijke opzet mede doorkruist door de late indiening van het wetsontwerp. Uit dit alles werd

duidelijk hoe de relatie tussen het LOG en de ~~plaatselijke~~ ~~beleids-~~ bepalende lichamen (de grondraden) lag: De ene grondraad had een andere voorkeursdatum voor de collegestaking dan de andere.

Voorts hadden de Utrechtenaren ernstige kritiek op het feit dat aan de mars door Den Haag op 30 mei j.l., niet werd deelgenomen door coalitiegenoten van het Onderwijsprotest '71. De organisatorische winst die samen met hen bereikt had kunnen worden, is daardoor niet geconcretiseerd. De USF vraagt zich in dit verband af of de heroprichting van brede onderwijscomité's overal wel even serieus geprobeerd is. Overigens is het wel de bedoeling, dat daaraan nu intensief wordt gewerkt.

Over de komende boycotacties wordt in het LOG-geschrift gezegd dat na het aftreden van minister De BRAUW, het LOG direct heeft gereageerd met een persverklaring waarin ogenblikkelijke intrekking van de wet collegegeldverhoging werd geëist. Deze eis, aldus het LOG, kan niet beperkt blijven tot een persverklaring, maar wordt het meest dwingend gesteld in een aktieve boycot van de 1000-gulden. De boycot moet dienen "als politiek pressiemiddel om de wet te doen intrekken". Wanneer aan de boycotactie, aldus het LOG, dit politiek perspectief wordt gegeven zullen veel meer studenten bereid zijn aan deze akties deel te nemen.

Overigens vraagt het LOG zich af of de mate van aktiebereidheid van de studenten groot genoeg is om de boycot tot een succes te maken. Dat geldt ook t.a.v. faculteitsraden en universiteitsbesturen op basis van de uitspraken die zij hebben gedaan tegen de 1000-gulden. Ook de mate van georganiseerdheid van de grondraden t.a.v. de faculteiten zelf en de invloed van staf- en technisch- en administratief personeel-comité's is in deze van belang.

Actieperspectief per universiteit

Allereerst moet opgemerkt worden dat in de LOG-map t.a.v. dit onderdeel alleen verslag wordt gedaan over de situatie in Amsterdam (Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit), Utrecht, Groningen, Delft en Nijmegen. Over de situatie aan de overige universiteiten t.w. die in Drienerlo Eindhoven, Leiden, Rotterdam, Tilburg en Wageningen wordt met geen woord gerept.

Universiteit van Amsterdam (UvA)

Volgens het verslag is de ASVA er het afgelopen jaar in geslaagd om tegen de wet op de collegegeldverhoging een zo breed mogelijk front op te bouwen, hetgeen tijdens de parlementaire behandeling gevolgd werd door een zo groot mogelijke machtsontwikkeling in de vorm van collegestakingen in de faculteiten.

Over de frontvorming wordt meegedeeld dat deze in de eerste maanden van 1972 gestalte kreeg in de oprichting van "meer poen - meer docenten"-comité's in alle faculteiten. Deze coalitie-comité's bewerkten met succes de raden van de verschillende (sub)faculteiten met als resultaat dat overal moties tegen de 1000-gulden werden aangenomen. De massamobilisatie door deze comité's, waartoe op 9 en 23 maart in alle faculteiten protestvergaderingen werden uitgeschreven, mislukten echter. De opkomst was overal gering en de toezeggingen droegen nauwelijks bij tot de verhoging van het politiek bewustzijn van de aanwezigen.

Tijdens een op 24 en 25 juni gehouden ASVA-seminar werd als voornaamste oorzaak daarvan genoemd, het ontbreken van een duidelijke relatie tussen de actie tegen de collegegeldverhoging en andere herstructureringsmaatregelen, hetgeen weer het gevolg was van een verzelfstandiging van de opgerichte comité's t.a.v. de faculteitsgroepen. Deze laatste tendenzen zullen in de toekomst ondervangen moeten worden door een betere integratie van de vakbondstaken van de faculteitsgroepen en door een betere

verbinding van deze groepen met de ASVA-beleidsraad.

Over de machtsvorming is de ASVA bijzonder tevreden. Volgens haar was het een juiste beslissing het LOG-besluit op initiatief van de ASVA-beleidsraad terug te draaien en de landelijke demonstratie een week uit te stellen. "De demonstratie van 30 mei in Den Haag zou nooit zoveel indruk hebben gemaakt, als enige duizenden van de aanwezigen op het Binnenhof niet in de week vóór die dag, in de universiteit van Amsterdam een machtspositie hadden veroverd die in de geschiedenis van de studentenbeweging uniek was. De Amsterdamse studenten hadden op de 30ste mei hun posities opgegeven, waren van de piketten vanuit de bezette instituten en de bezette Oudemanspoort naar Den Haag gestroomd om door middel van de demonstratie de bekroning op hun actie te zetten. Ze hadden aangekondigd die posities weer te zullen innemen op ieder moment dat ze dat noodzakelijk achten.

Het is deze waarschuwing geweest die in Den Haag de in reactionaire krantencolumnen doorschemerende angst heeft gewekt voor een herhaling van "het Maagdenhuis". Ook op de hoorzitting van 1 juni j.l. bleek dat vooral de verwijzingen naar de gevoerde acties de aandacht trokken en de Kamerleden gevoelig waren voor de waarschuwing en de dreiging wat er allemaal kon gebeuren indien de collegegeldverhoging erdoor zou komen."

Gelet op de nogal bombastische toon in bovenstaande uiteenzetting, kan men zich afvragen of de ASVA er wellicht op uit is indruk te maken op de andere grondraden en haar positie in het LOG, die toch al vrij sterk is (zie eerder bedoelde wijziging LOG-plan inzake de landelijke manifestatie) nog verder te vergroten.

De ASVA is van mening dat door de enorme massamobilisatie voorafgaande aan de landelijke demonstratie, het vertrouwen van veel studenten in deze studentenorganisatie is toegenomen, zij het dat de organisatorische winst kleiner is dan mogelijk was geweest. Een en ander wordt veroorzaakt door het feit dat de gemobiliseerde studenten te weinig betrokken werden bij de voorbereiding en de organisatie van de acties.

Het ASVA-kader verlangde alleen een passieve, zij het massale aanwezigheid. Ondanks deze fouten slaagde een aantal groepen er in zich toch numeriek uit te breiden.

De werkelijke organisatorische winst zal, aldus de ASVA, in het najaar door de faculteitsgroepen moeten worden binnengehaald "door de studentenmassa's opnieuw in beweging te brengen en te wijzen op de noodzaak van actieve participatie in een anti-kapitalistische massa-organisatie". Al met al biedt deze gang van zaken goede voorwaarden om de boycot tot een succes te maken.

Vrije Universiteit

De studentenraad van de VU (SRVU) is van mening dat uit de evaluatie van de actie tegen de collegegeldverhoging af te leiden is dat de perspectieven voor een boycot aan deze universiteit niet onverdeeld gunstig zijn.

Op een aantal faculteiten (rechten, sociale geografie, theologie en de beta-faculteiten) zal de massabeweging niet sterk genoeg zijn om de raden te dwingen zich bij een boycot aan te sluiten en haar medewerking daaraan te verlenen. Op de faculteit geneeskunde ligt de situatie nog moeilijker doordat deze in geringe mate gedemocratiseerd is. Op de overige faculteiten liggen de perspectieven vrij gunstig.

Voorts heeft de SRVU dank zij de bezetting in februari 1972 een aantal goede contacten met de decanen. Dat kan niet gezegd worden t.a.v. de contacten met het technisch- en administratief personeel. Wel is de SRVU van plan het stafcomité in te schakelen bij het uitoefenen van politieke druk op zowel top- als faculteitsniveau.

Utrecht

De USF heeft het afgelopen collegejaar te kampen gehad met interne moeilijkheden. Van oktober 1971 tot februari 1972 is het USF-bestuur en de rest van het kader niet in staat geweest tot goede beleidsvoorstellen te komen. De grondraad kwam wekenlang, bij gebrek aan animo, niet bijeen. Aan deze periode kwam een eind door een congres dat eind februari 1972 plaatsvond en als gevolg waarvan een USF-comité " 1000 gulden nee " werd opgericht. Ook toen verliep alles nog niet vlot. Zo gingen de USF-basisgroepen (van de (sub)faculiteiten) pas begin april actief deelnemen aan de werkzaamheden van het comité. Intern wilde men al eind april een collegestaking. Als gevolg van de beraadslagingen in het LOG werd deze datum verschoven naar half mei.

Ondanks het feit dat de faculteitsgroepen te laat actief werden, was de f 1000-actie redelijk massaal. In Utrecht waren sinds juni 1969 niet meer zoveel studenten bij elkaar geweest. De belangstelling voor de collegestaking was minder groot.

Op centraal- en basisniveau werd organisatorische winst geboekt, maar de USF-organisatie is in zijn totaliteit nog steeds zwak. Er zijn te weinig kaderleden en ook is de politisering gering. Toch is de USF van mening dat het klimaat voor een boycot gunstig is, waarbij men wil trachten om eerder dit jaar gemaakte fouten (o.a. met betrekking tot de propaganda) in de toekomst te vermijden.

De mogelijkheid tot een boycotactie grondt de USF o.a. op haar verhouding tot de faculteitsraden en de staf. De meeste faculteitsraden ondertekenden een USF-manifest over de collegegeldverhoging. Op een aantal instituten gaf dat een mogelijkheid om steun voor de staking van 17 mei te verwerven. De USF is nu van mening dat daarop bij een boycotactie kan worden teruggevallen.

Ook de staf ging op de meeste instituten, aldus de USF, accoord met de actie. Op centraal niveau bestaat sinds enige tijd contact met het stafactiecomité, zij het dat dit comité nog niet veel voorstelt. In de faculteiten waar de USF basisgroepen heeft, zal de staf waarschijnlijk wel meewerken op het punt van de collegekaartcontrôle.

Groningen

De actie tegen de 1000-gulden in Groningen is voorbereid door de werkgroep studie-financiering van de Groninger Studentenbond (GSb). Deze groep telt leden in bijna alle faculteitsgroepen. Samen met de beleidsraad van de GSb heeft deze werkgroep de acties ontwikkeld.

Als uitvloeisel van de massale start van deze actie (bezetting op 11 februari 1972) hebben de faculteitsgroepen een grote organisatorische winst geboekt, die in een aantal gevallen behouden kon blijven. Ook voor de daarna ontplooidde activiteiten bestond veel belangstelling, volgens de GSb niet alleen van de zijde van de studenten, maar ook van de staf en het technisch-administratief personeel. Zo demonstreerden op 23 maart ca 3000 Groningers tegen de collegegeldverhoging, hetgeen een record voor Groningen betekende.

Op 24 en 25 mei werden op sommige faculteiten collegestakingen gehouden, op andere vergaderingen *). Tijdens een actievergadering op 25 mei werd besloten niet tot bezetting over te gaan, omdat men er niet zeker van was dat daarvoor evenveel belangstelling zou bestaan als voor die in februari. Toen de Groningers hoorden van het resultaat van de geslaagde collegestaking in Amsterdam, werd dit besluit betreurd. De acties resulteerden tenslotte in een deelname van 500 Groningse studenten aan de demonstratie in Den Haag. De verzuimde bezetting op 25 mei hebben de studenten "goed" willen maken met de bezetting op 29 juni.

Het tijdens de bezetting van februari opgerichte stafactie-comité heeft nog niet veel activiteiten ontplooid. In verband met de bezetting van 29 juni verklaarde het wel, waar mogelijk, de boycot te zullen steunen en alles te zullen doen om al het wetenschappelijk personeel tot dit standpunt over te halen.

Ten aanzien van de faculteitsraden stellen de Groningse studenten, dat een eind mei ingediende motie om druk op het dagelijks bestuur uit te oefenen, de 1000-gulden maatregel niet te effectueren (door bijv. controle op de collegekaarten), alleen door de faculteit sociale wetenschappen werd aangenomen, terwijl die van de beta-faculteiten liet weten ertegen te zijn. Het dagelijks bestuur heeft meegedeeld de 1000-guldenwet te betreuren, maar gebonden te zijn aan de uitvoering. Volgens de Groningers ziet het er nu naar uit dat de enige manier om resultaten te verkrijgen, zal zijn deze af te dwingen. "Door de massaliteit van het verzet en de groeiende contacten met en de georganiseerdheid van de staf, is in de afgelopen periode daarvoor een redelijke basis gelegd".

Situatie in Delft

De Delftenaren delen in het verslag over hun activiteiten mee dat zij, en met name het ABC (= AAG-bezuinigingscomité; AAG = afdelingsactiegroepen) de mogelijkheid van een boycot positief beoordelen. In dit verband verwacht het ABC van het LOG: "het samen met de strijdcomité's uit andere steden organiseren van een rechtstreekse, waterdichte, massale en keiharde boycot van de collegegeldverhoging".

Bij de in Delft gehouden acties tekent het ABC het volgende aan:

"Een van regeringswege genomen maatregel is sterk van invloed op de "strijdbaarheid van de student. Niet slechts de hoeveelheid en kwaliteit van de verstrekte informatie, maar vooral ook de verontwaardiging over "een voor de studenten nadelige maatregel van de regering, heeft grote "invloed op de activiteit van de student. Er moet actie gevoerd worden "direct ná zo'n maatregel. Op zeer korte termijn moeten vergaderingen "worden uitgeschreven met behulp van zeer goed agitatiemateriaal".

Voorts is de opkomst op actie- en massavergadering sterk afhankelijk van een aantal subtiele, moeilijk te schatten factoren, zoals de herhalingsfactor bij het programma van de acties die gevoerd worden, de invloed van een negatief ingestelde landelijke pers en het feit of daartegen wel voldoende geageerd wordt.

Organisatorisch heeft het ABC zich in de loop van het jaar sterk uitgebreid en inhoudelijk versterkt.

*) Vóór en tijdens de staking werd gewerkt aan de oprichting van bezuinigings- c.q. herstructureringscomité's van studenten en van de staf en, waar mogelijk, in samenwerking met het technisch en administratief personeel.

Nijmegen

De situatie in Nijmegen wordt door de Unie van Studenten te Nijmegen (USN) als niet onverdeeld gunstig beoordeeld. Behalve dat enerzijds de massa der studenten a-politiek is, slaan diegenen die politiek wel bewust zijn door naar een links-radicalen houding, die in feite neerkomt op het negeren van alle bestaande organisaties. De USN wordt voor wat de laatste groep betreft geconfronteerd met een groot aantal studenten, die verenigd zijn in socialistische faculteitsbonden, die de USN voortdurend tegenwerken.

Dit leidde ook tot moeilijkheden nadat de USN een actiecomité op brede basis tegen de 1000-gulden had opgericht. Eerderbedoelde studentenbonden legden daarvoor maar weinig belangstelling aan de dag. De USN werd in deze alleen gesteund door de actiegroep medicijnen, de werkgroep filosofie en de psychologenbond. (Ondertussen kampte de USN ook nog met een interne bestuurscrisis).

Een poging om alsnog tot een gezamenlijk optreden te komen, werd, aldus de USN, door de faculteitsbonden getorpedeerd. Een manifestatie op 17 mei werd door de laatsten verlaten, waardoor het aantal aanwezigen tot ca de helft daalde.

Toch is de USN, aldus het verslag, versterkt uit de strijd gekomen.

Ten aanzien van het perspectief voor een boycot-actie wordt meegedeeld dat de USN op enige faculteiten aanhangers heeft die de boycot kunnen propageren en de collegekaart-contrôle wellicht kunnen verhinderen door het voeren van massale acties. Op de andere faculteiten is de USN afhankelijk van het standpunt van de haar vijandige studentenbonden.

Van een coalitie met staf en technisch-administratief personeel kan nauwelijks worden gesproken. Alhoewel in de faculteitsraden een redelijk aantal studenten zitting heeft, is het zeer de vraag of deze raden via massale acties en coalities, onder zo'n druk gezet kunnen worden, dat zij er mee zouden instemmen de controle op de collegekaarten achterwege te laten.

Landelijk actieperspectief

In het LOG-geschrift wordt ook melding gemaakt van een binnenkort te verschijnen LOG-manifest. Daarin wordt ingegaan op een aantal min of meer technische problemen, die zich bij de boycot kunnen voordoen. Zo wordt vooropgesteld dat het onmogelijk is van de universiteiten of andere instellingen illegale zaken af te dwingen. Daaronder wordt dan bijv. verstaan een bezetting met als eis het verstrekken van een bewijs van inschrijving. Volgens het LOG zijn dergelijke methoden al bij voorbaat gedoemd te falen.

Het LOG is van mening dat de boycotactie voor de studenten de mogelijkheid moet afdwingen

- 1) colleges, werkcolleges en practica's te volgen,
- 2) tentamens te kunnen afleggen en
- 3) een verklaring van inschrijving te verkrijgen t.b.v. de kinderbijslag en de militaire dienst.

Mede in verband daarmee heeft het LOG op korte termijn een gesprek met het Landelijk Beraad van Studentendecanen over de boycot aangevraagd.

Het LOG is van mening dat de boycotactie de mogelijkheid in zich heeft om snel te escaleren. Tegen iedere maatregel die door Den Haag of de universiteiten tegen de boycot wordt genomen, zal ogenblikkelijk moeten worden geageerd en verzet geboden. Dit vereist paraatheid van alle actieve kaders. Door zeer ruime verspreiding van het LOG-manifest, door plakken, door artikelen in de pers en door pamfletten e.d. kan reeds vroeg in het studiejaar een actiesfeer worden gecreeerd.

Voorts dienen met stafactiecomité's, bezuinigings-, herstructurerings- c.q. POSTHUMUS-comité's de consequenties van de boycot te worden doorgepraat. Wellicht is het mogelijk via deze comité's de steun van het wetenschappelijk en het technisch-administratief personeel te verkrijgen.

Bij de inschrijvingsbureaus moet de boycot onder de aandacht van de eerstejaars worden gebracht. Door persoonlijke discussies met hen moet de boycot worden gepropageerd.

Hetzelfde moet gebeuren wanneer de collegekaarten bij de inschrijvingsbureaus worden afgehaald. Beursstudenten voor wie het college- en inschrijvingsgeld al is betaald en zij die ondanks de intensieve propaganda toch hebben betaald, moeten ervan weerhouden worden hun kaarten in ontvangst te nemen, waarbij een beroep moet worden gedaan op de solidariteit met studenten die niet kunnen of willen betalen.

Teneinde de boycot zo krachtig mogelijk te doen zijn is het noodzakelijk de actie zoveel mogelijk landelijk te coördineren. Op de faculteiten en in de studenten-huizen is het noodzakelijk direkt te reageren en in te springen op de tegen de boycot gerichte maatregelen.

Voorts is het LOG van mening dat de landelijke overlegorganen per faculteit moeten nagaan welke eisen in de verschillende faculteiten gemeenschappelijk aan faculteitsbesturen gesteld kunnen worden. Overwogen moet worden aan deze eisen een ultimatief karakter te geven; deze ultimatus zouden dan op hetzelfde tijdstip moeten aflopen.

In laatste instantie kan aan de boycotactie een maximum aan kracht gegeven worden door bijv. tot collegestakingen en bezettingen over te gaan, hetgeen dan in alle steden tegelijk moet gebeuren.

De acties zullen per universiteit worden gevoerd onder het motto "betaal niets". Ook willen de studenten druk uitoefenen op de politieke partijen en het parlement. Volgens een LOG-woordvoerder zullen de acties "zeer massaal" gevoerd worden en starten met een meeting op 25 augustus a.s. in Amsterdam.

Plannen in Utrecht en Amsterdam

Volgens een persbericht van 17 augustus heeft het USF aangekondigd op maandag 21 augustus, als in Utrecht de inschrijving begint, van de landelijke boycotacties het spits af te bijten.

Krijgen de acties een harder karakter?

In een eerder aangehaalde seminar-map van de USF wordt gesteld dat indien de wet op de collegegeldverhoging door het parlement zou worden aangenomen (het geschrift dateert van vóór de parlementaire behandeling), de conclusie getrokken moet worden dat de acties een aanzienlijk harder karakter moeten krijgen.

De geplande activiteiten in Amsterdam zouden erop kunnen wijzen dat de studentenactivisten inderdaad tot hardere acties willen overgaan.

22 augustus 1972.